

Opinia

**do ustawy o ratyfikacji Drugiego Protokołu do Konwencji o ochronie dóbr kulturalnych
w razie konfliktu zbrojnego, podpisanej w Hadze dnia 14 maja 1954 r., sporządzonego
w Hadze dnia 26 marca 1999 r.
(druk nr 1323)**

I. Cel i przedmiot ustawy

Przedmiotowa ustawa ma na celu wyrażenie przez Parlament zgody na dokonanie przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej ratyfikacji Drugiego Protokołu do Konwencji o ochronie dóbr kulturalnych w razie konfliktu zbrojnego, podpisanej w Hadze dnia 14 maja 1954 r., sporządzonego w Hadze dnia 26 marca 1999 r. określanego w dalszej części opinii, jako "Drugi Protokół".

Drugi Protokół stanowi uzupełnienie zobowiązań, które Rzeczpospolita Polska przyjęła w 1956 r., ratyfikując Konwencję o ochronie dóbr kulturalnych w razie konfliktu zbrojnego, ustanawiając zarówno zasady, które należy stosować w czasie prowadzenia operacji militarnych, jak i zasady ochrony dóbr kultury podczas okupacji.

Ponadto Drugi Protokół ustanawia zasady zmierzające do zapobieżenia ewentualnym skutkom działań nieprzyjacielskich, wprowadzając nowy poziom ochrony dóbr kultury – tzw. ochronę wzmocnioną. Ochrona wzmocniona może być przyznana dobru kulturalnemu o największym znaczeniu dla ludzkości, chronionemu przez przepisy prawa krajowego na najwyższym przewidzianym przez te przepisy poziomie, a jednocześnie niewykorzystanemu do celów militarnych. O przyznaniu danemu dobru ochrony wzmocnionej decyduje Komitet ochrony dóbr kulturalnych w razie konfliktu zbrojnego.

Dobro kulturalne objęte ochroną wzmocnioną nie może być obiektem ataku, jak również w jakikolwiek sposób wykorzystywane do celów militarnych. Przewiduje się, w określonych przypadkach, możliwość utraty przez dane dobro kultury ochrony

wzmocnionej, jak również możliwość zawieszenia lub cofnięcia tej ochrony przez wymieniony Komitet.

Ponadto Drugi Protokół określa zasady odpowiedzialności karnej oraz jurysdykcję za naruszenie ochrony dóbr w razie konfliktu zbrojnego, a także zasady udzielania wzajemnej pomocy prawnej. Określone zostały także zasady stosowania Drugiego Protokołu w razie konfliktów niemających charakteru międzynarodowego.

W uzasadnieniu do przedmiotowej ustawy wskazano, że Drugi Protokół rozszerzy istniejący zakres zasad ochrony polskich dóbr kultury w razie konfliktu zbrojnego o dorobek prawa międzynarodowego, umożliwi wykorzystanie przewidzianych nim procedur w działaniach planistycznych i organizacyjnych dotyczących ochrony dóbr kultury w czasie pokoju, jak i w razie konfliktu zbrojnego. Ponadto stworzy możliwość szerszej prezentacji na forum międzynarodowym rozwiązań prawnych i organizacyjnych obowiązujących w Rzeczypospolitej Polskiej, a dotyczących ochrony dóbr kultury w ramach konfliktu zbrojnego, wreszcie umożliwi Rzeczypospolitej Polskiej ubieganie się o powołanie jej przedstawiciela w skład Komitetu ochrony dóbr kulturalnych w razie konfliktu zbrojnego, który będzie m.in. przyznawał, zawieszał lub cofał ochronę wzmocnioną, a także promował listę dóbr kulturalnych objętych tą ochroną.

Drugi Protokół dotyczy spraw uregulowanych w ustawie, tym samym związanie Rzeczypospolitej Polskiej jego postanowieniami powinno nastąpić, zgodnie z art. 89 ust. 1 pkt 5 Konstytucji RP, w drodze ratyfikacji za uprzednią zgodą wyrażoną w ustawie.

II. Przebieg prac legislacyjnych

Sejm uchwalił ustawę na 97. posiedzeniu w dniu 29 lipca 2011 r. w oparciu o projekt rządowy (druk sejmowy nr 4283). Projekt ustawy był przedmiotem prac sejmowej Komisji Kultury i Środków Przekazu oraz Komisji Spraw Zagranicznych. W sprawozdaniu zawartym w druku sejmowym nr 4431 wymienione komisje wniosły o przyjęcie projektu ustawy bez poprawek.

Sejm jednogłośnie uchwalił ustawę w brzmieniu zawartym w przedłożeniu.

III. Uwagi szczegółowe

Ustawa nie budzi zastrzeżeń o charakterze legislacyjnym.